

Texel dit weekend – 6 december 2009

De boer op... bij Marcel Wijtten

Texelse vleesvarkens in een gespreid bed

Marcel Wijtten: 'Zelf vind ik de gerookte ham toch wel het lekkerst'

Op weg naar het eilands noordelijkste dorp staat boerderij Bland en Berg van de familie Wijtten. Het boerenbedrijf is uniek in zijn soort, althans voor Texelse begrippen. Uniek, omdat het hier de enige varkenshouderij van het eiland betreft. Wijtten's stal met vleesvarkens staat al sinds 2003 aan de Postweg en voldoet inmiddels naar behoren. Tegenslag en tegenvallers waren er wel, maar dat is verleden tijd. Veel tegenstand ondervond Wijtten van omwonenden die onder andere bang waren voor stankoverlast. Wijtten's wens was twee stallen te bouwen; één voor de vleesvarkens, de andere voor de zeugen. Tegenstand dwong hem een gulden middenweg te zoeken. Die vond hij; de zeugenstal viel af, de vleesstal bleef op basis van een goed dierenwelzijn.

Canadese strooiselstal

In de varkensstal van Marcel Wijtten tref ik de varkens op een 'actief' momentje. Vol enthousiasme rennen de dieren achter elkaar aan in de stallen die bedekt zijn met zaagsel. Ruimte genoeg zou je zeggen. Wijtten koos voor een 'Canadese strooiselstal', een manier van varkenshouden die gebaseerd is op het welzijn van de dieren en waarbij de varkens in groepen van ongeveer dertig gehuisvest zijn. De dieren hebben van nature de behoefte om te kunnen wroeten in de grond. In een Canadese strooiselstal leven de dieren op een 90% dichte vloer waar strooisel, een vijf tot tien centimeter dikke laag van zaagsel en houtkrullen, de bodem bedekt. Doordat het dier in deze stal beter in zijn natuurlijke behoeften kan voorzien, is het dier minder gestrest. Het bevordert het dierenwelzijn en daarmee de kwaliteit van het varkensvlees.

Naast het feit dat het dier erin kan wroeten, biedt het strooisel ook een lekkere rustplek voor het varken. Omdat varkens van nature zindelijke dieren zijn, is de kans klein dat het hok bevuild wordt met ontlasting. Het hok is opgedeeld in gedeelten (voer-, mest-, lig- en actiegedeelte) wat voorziet in de behoefte van het dier. Achter in de hokken is een 'afschot', waar de dieren het bevuilde strooisel zelf weg kunnen werken. Ook is daar een rooster waarop de dieren hun behoefte kunnen doen. Hierdoor blijft de rest van het hok vrij schoon. Regelmatig strooit Wijtten de hokken wat bij zodat het weggewerkte strooisel weer wordt aangevuld.

Leefruimte

De Canadese strooiselstal biedt relatief veel ruimte per varken. De dieren hebben gemiddeld 25% meer leefruimte dan de varkens die in traditionele stallen gehouden worden. Men moet hierbij denken aan het houden van varkens op roosters in een kleiner hok. De kwaliteit van de strooiselstal draagt aanzienlijk bij aan de leefkwaliteit van het dier met als resultaat een goede vleeskwaliteit. En dat is wel waar de varkenshouders naar streven. "Je wilt natuurlijk bijdragen aan een goede vleeskwaliteit. Dat de leefruimte van een dier hier aan bijdraagt is met deze manier van varkenshouderij gebleken. Qua vleesproductie zitten wij in het tussensegment. Voor ons betekent dit dat we kwalitatief goed vlees leveren aan bijvoorbeeld supermarktgigant Jumbo. In principe zijn er twee segmenten: biologisch vlees en niet-biologisch vlees. Wat kwaliteit betreft zitten wij hier tussenin.

Door de dieren een betere leefomgeving te bieden deel je aspecten die in de biologische vleesindustrie van belang zijn, maar ze zijn niet hetzelfde. Ook zitten we niet in de groep van de

traditionele varkenshouderij omdat wij toch bewuster met de leefomgeving van de dieren omgaan, onze varkens op strooisel gehouden worden en wij meer ruimte per dier reserveren. Dat maakt dat wij ons in het 'tussensegment' bevinden", aldus de agrariër. Wijtten benadrukt dat er een middenweg moet zijn in het produceren van een verantwoord stuk vlees. "Het topsegment is maar klein en dit is voor ons een goede tussenweg."

Imago

Natuurlijk ziet men de varkens het liefst in een modderpoel en zijn er de afgelopen jaren vele protesten geweest tegen de varkenshouderij. Dit realiseert de Texelse varkenshouder zich goed. "De varkenspest heeft niet bijgedragen aan een positief imago van de varkenshouderij, dat is absoluut waar. Maar het is ook zo dat de varkenshouderij in zijn algemeenheid verder van de mens af staat. Een koe of een schaap ziet men in het landschap grazen; dat is met varkens niet zo. Over het algemeen worden de dieren binnen gehouden en vallen ze niet vaak in het gezichtsveld van de mens. Daar dragen de beelden van de varkenspest niet positief aan bij en krijgt men snel een vertekend beeld", vervolgt Wijtten. "Tegenwoordig proberen we consumenten juist wél te laten zien wat er speelt in de varkenshouderij. Dat is deels om hun visie te verbreden en het negatieve imago te verminderen, maar ook om mensen beter te informeren. Vandaag de dag wil de consument meer weten, is ze nieuwsgieriger geworden. Om hieraan bij te dragen, laten wij graag zien hoe de varkens bij ons gehouden worden.

Houderij

Wijtten is met zijn 1200 vleesvarkens een relatief 'kleine' varkenshouder. "Als je als varkenshouder mee wilt doen, dan moet je in grote aantallen denken. Vooral als je vleesvarkens houdt", vertelt hij. "Bij vleesvarkens is de arbeid lager en kan je er meer houden; bij zeugen is het werk intensiever, omdat de dieren geïnsemineerd moeten worden en 2,4 keer per jaar jonge biggetjes krijgen." Toch vindt hij het achteraf niet heel erg dat de stal met zeugen destijds geen goedkeuring kreeg van onder andere de buurt. Naast de vleesvarkens heeft Wijtten ook pootaardappelen en jong rundvee. Van de melkkoeien nam hij jaren geleden afscheid, omdat de werkzaamheden niet goed meer te combineren waren. De jonge koeien worden op het bedrijf nog wel geïnsemineerd en wachten op een geschikte koper, maar melken is echt verleden tijd.

In de stal zijn drie verschillende gedeeltes met varkens in verschillende gewichtsklassen geplaatst. De biggen komen als ze tien weken oud zijn naar de Texelse varkenshouder. Het gewicht van de jonge dieren is dan 23 kg. De biggen groeien in vier tot vierenhalve maand uit tot exemplaren van ongeveer 115 kg. "In totaal doen we 2,8 rondes per jaar", vertelt Marcel. Het voederproces luistert nauw bij de dieren en kan op het bord het verschil maken. "Varkens hebben de potentie om een kilo per dag te groeien. Als de omstandigheden goed zijn dan is deze groei verantwoord. Ik zocht een sterk varken wat het goed zou doen in de ruimte en op deze ondergrond en die een goed stukje vlees voortbrengt. Het was in het begin wel eens wat pionieren, en soms betaal je daar wel eens wat leergeld voor, maar uiteindelijk heb ik een goed dier gevonden", besluit Wijtten.

Tekst en foto's: Alicia Saal.

De Stichting Maatschappelijk Bewuster Varkensvlees zet zich in om het dierenwelzijn van varkens onder de aandacht te brengen. Ook promoot de stichting de Canadese strooiselstal die bijdraagt aan een kwalitatief goed stuk varkensvlees. Dit varkensvlees wordt als een steviger stuk vlees beoordeeld. Een stressvrij bestaan in combinatie met hoogwaardig voer dragen hier aan bij. Kijk op www.eetbewustervarkensvlees.nl en lees meer over de ervaring van varkenshouder Marcel Wijtten en zijn collega's.

